

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.015.04.2019

02216119

Nadleśniczy Wojciech Rodak
Nadleśnictwo Suwałki
ul. Wojska Polskiego 1, 16-400 Suwałki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/050 – Szacowanie szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłacanie odszkodowań

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Suwałki, ul. Wojska Polskiego 1, 16-400 Suwałki ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Rodak, Nadleśniczy Nadleśnictwa Suwałki ² od 1 kwietnia 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.2. Prawidłowość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań.3. Prawidłowość działań przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wydawaniu decyzji ustalających wysokość odszkodowania.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	Tomasz Pomian, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/99/2019 z 20 sierpnia 2019 r. (akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: Nadleśnictwo.

² Dalej: Nadleśniczy.

³ Dz. U. 2019 r. poz. 489 ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Nadleśnictwo zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłacaniem odszkodowań z tego tytułu.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>W Nadleśnictwie stworzono warunki kadrowo-techniczne do sprawnej realizacji zadań dotyczących szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań. Wyznaczono osoby odpowiedzialne za realizację zadań, zapewniono tym osobom odpowiednie przygotowanie oraz sprzęt niezbędny do wykonania zadań.</p> <p>Prawidłowo prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych. Rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa realizowano też procedurę szacowania takich szkód oraz ustalano wysokości odszkodowań. W 13 z 15 zbadanych spraw wypłata odszkodowań była realizowana terminowo, a w pozostałych dwóch z jednodniowym opóźnieniem.</p>

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych
Opis stanu faktycznego	<p>1.1. Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. Nadleśnictwo zarządzało dwoma obwodami łowieckimi wyłączonymi z wydzierżawiania (nr 28 – obwód leśny, kategorii słaby i nr 34 – obwód leśny, kategorii średni), przeznaczonymi na Ośrodki Hodowli Zwierzyny („OHZ”). Powierzchnia obu obwodów łowieckich wynosiła 8.854 ha (nr 28 – 4.315 ha i nr 34 – 4.539 ha), w tym powierzchnia leśna 5.483 ha (nr 28 – 2.231 ha i nr 34 – 3.252 ha). Powierzchnia po wyłączeniach wynosiła 8.736 ha (nr 28 – 4.236 ha i nr 34 – 4.500 ha). (akta kontroli str. 3-33)</p> <p>Oba obwody łowieckie zostały wyłączone z wydzierżawiania i przekazane w bezterminowy zarząd na OHZ, pismem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 19 grudnia 1994 r. (akta kontroli str. 34-37)</p> <p>1.2. W regulaminie organizacyjnym Nadleśnictwa⁶ zadania w zakresie gospodarki łowieckiej przypisano Działowi Gospodarki Leśnej, a kierowanie OHZ – leśniczemu ds. łowiectwa. Zadania szczegółowe określono zaś w zakresach obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych pracowników. I tak:</p> <ul style="list-style-type: none">– leśniczemu ds. łowieckich (S.M.) powierzono: 1/ organizowanie szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną w uprawach i płodach rolnych w obrębie OHZ i osobiste uczestnictwo w pracach komisji szacującej szkody oraz sporządzanie protokołu z szacowania, 2/ inicjowanie działań w sprawie przeciwdziałania szkodom przez zwierzynę łowną w uprawach rolnych oraz niezwłoczne informowanie przełożonego o nasilonym występowaniu tych szkód, 3/ organizowanie i nadzorowanie prac związanych z budową łowieckich urządzeń hodowlanych, dbałość o ich właściwą, aktualną lokalizację, stan techniczny, konserwację i pełną sprawność,– starszego strażnika leśnego (J.K.) i strażnika leśnego (T.M.) zobowiązano do udziału w prowadzeniu szacowania szkód łowieckich na terenie OHZ,– specjalście służby leśnej z Działu Gospodarki Leśnej (B. K-Sz.) powierzono prowadzenie całości spraw biurowych: dotyczących gospodarki łowieckiej, będących w kompetencji nadleśnictwa w wydzierżawionych obwodach łowieckich, położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Suwałki oraz dotyczących gospodarki łowieckiej

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zarządzenie nr 9/2016 Nadleśniczego Nadleśnictwa Suwałki z 1 września 2016 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Nadleśnictwa Suwałki.

w OHZ, w tym odszkodowań w uprawach rolnych na podstawie protokołów szacowania, wprowadzanie i ewidencjonowanie szkód łowieckich w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych.

Zarządzeniem nr 12/2018 z 24 września 2018 r. Nadleśniczy (w związku z wejściem w życie z dniem 23 sierpnia 2018 r. nowelizacji ustawy Prawo łowieckie) wyznaczył:

- leśniczego ds. łowieckich (S.M.) jako osobę upoważnioną do szacowania szkód łowieckich z ramienia zarządcy obwodów łowieckich nr 28 i 34, którego obowiązki w tym zakresie w przypadku usprawiedliwionej nieobecności przejmują odpowiednio: starszy Strażnik Leśny (J.K.) lub Strażnik Leśny (T.M.),
- sekretarkę (K.W.) jako osobę odpowiedzialną za: 1/ rejestrację wniosków o szacowanie szkód łowieckich w Kontrolce wniosków o szacowanie szkód łowieckich, 2/ powiadomienie o rejestracji wniosku leśniczego ds. łowieckich lub w razie jego usprawiedliwionej nieobecności – innej osoby upoważnionej do szacowania szkód łowieckich, celem ustalenia terminu dokonania oględzin, 3/ telefoniczne powiadomienie właściciela lub posiadacza gruntów rolnych o terminie dokonania oględzin – w terminie trzech dni od daty wpływu wniosku, 4/ elektroniczne powiadomienie Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepletowie (dalej „WODR”) o terminie dokonania oględzin – w ciągu trzech dni od daty wpływu wniosku.

Zarządzeniem nr 11/2019 z 29 marca 2019 r. Nadleśniczy dokonał zmiany zarządzenia nr 12/2018 w zakresie:

- wprowadzenia obowiązku uczestniczenia co najmniej dwóch przedstawicieli Nadleśnictwa Suwałki w szacowaniu szkód łowieckich na obwodach łowieckich nr 28 i 34,
- wyznaczenia osób upoważnionych do szacowania szkód łowieckich z ramienia zarządcy obwodów łowieckich nr 28 i 34, tj.: leśniczego ds. łowieckich (S.M.), starszego Strażnika Leśnego (J.K.) i Strażnika Leśnego (T.M.) W przypadku usprawiedliwionej ich nieobecności obowiązki związane z szacowaniem szkód przejmują odpowiednio leśniczy leśnictwa w zasięgu terytorialnym którego wystąpiła szkoda wymagająca szacowania.

Procedurę odwoławczą realizował Dział Gospodarki Leśnej, któremu przypisano prowadzenie całokształtu spraw związanych łowiectwem. (akta kontroli str. 38-69)

1.3. W planach szkoleń Nadleśnictwa na lata 2017–2019 rok nie przewidziano szkoleń dotyczących szacowania szkód łowieckich. Niemniej osoby wyznaczone do szacowania szkód uczestniczyły w szkoleniach z tego zakresu. I tak:

- od 25 do 26 kwietnia 2018 r. Leśniczy ds. Łowieckich uczestniczył w szkoleniu „Szacowanie szkód łowieckich dla pracowników LP – najważniejsze informacje dla gmin”⁷ (koszty związane z wyjazdem na szkolenie wyniosły 222,15 zł – opłata za szkolenie i dietę),
- od 25 do 26 kwietnia 2019 r. Leśniczy ds. Łowieckich i Specjalista Służby Leśnej uczestniczyli w nieodpłatnym szkoleniu „Szacowanie szkód łowieckich – stosowanie procedur, podstawy praktycznego działania”⁸,
- od 16 do 18 maja 2018 r. Leśniczy ds. Łowieckich i Strażnik Leśny uczestniczyli w szkoleniu „Zasady postępowania, metodyka szacowania oraz ustalanie wysokości odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych”⁹ (koszty uczestnictwa tych osób wyniosły 2.078,01 zł).

⁷ Szkolenie zorganizowane w Ośrodku Rozwojowo-Wdrożeniowym Lasów Państwowych w Bedoniu.

⁸ Szkolenie zorganizowane w Ośrodku Rozwojowo-Wdrożeniowym Lasów Państwowych w Bedoniu.

⁹ Szkolenie zorganizowane w Ośrodku Wypoczynkowym Lasów Państwowych w Malinówce.

Ponadto Leśniczy ds. Łowieckich posiadał certyfikat kwalifikacji uprawnień na poziomie zaawansowanym w zakresie szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną w uprawach i płodach rolnych¹⁰. (akta kontroli str. 70-92)

1.4. Pracownicy Nadleśnictwa zajmujący się szacowaniem szkód w uprawach rolnych zostali wyposażeni w następujący sprzęt: samochód służbowy, telefony komórkowe z aplikacją mLAS mini (aplikacja umożliwiająca zorientowanie w terenie oraz określenie odległości i powierzchni), taśma miernicza 50 m, ramka pomiarowa 1/10m², dalmierz laserowy, koło miernicze (drogomierz), odbiornik GPS, aparat fotograficzny (Nikon D40), waga KERN do 50 kg, nóż, kalkulator, worki foliowe i przybory do pisania. (akta kontroli str. 93)

1.5. Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. w Nadleśnictwie nie były prowadzone przez Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych w Białymstoku (dalej: „RDLP”), inspekcje Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe lub inne podmioty kontrole dotyczące prawidłowości szacowania szkód i wypłat odszkodowań. (akta kontroli str. 94-97)

1.6. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły do Nadleśnictwa zgłoszenia od właścicieli lub posiadaczy gruntów rolnych dotyczące potrzeby zabezpieczenia gruntów przed szkodami. Nadleśnictwo podejmowało jednak działania w zakresie zabezpieczenia i ochrony gruntów rolnych przed szkodami łowieckimi poprzez:

- zagospodarowanie poletek łowieckich i łąk śródleśnych o łącznej powierzchni 31,03 ha, wydając w 2017 roku na ten cel 39.895,60 zł, w 2018 roku – 42.348,75 zł, a w 2019 roku – 46.175,98 zł,
- zagospodarowanie 17 pasów zaporowych o długości 1,3 km, na co wydatkowano w 2017 roku – 15.261,69 zł, w 2018 roku – 5.671,74 zł, a w 2019 roku – 1.955,96 zł,
- ukierunkowanie odstrzału dzików w miejscach występowania szkód, głównie na polach w okresie wiosenno-letnim i jesiennym. Wcześniej (w latach 2013–2014) wybudowano 15 ambon myśliwskich (za 23.900 zł), które ustawiono w porozumieniu z rolnikami na granicy polno-leśnej w miejscach występowania szkód.

Ponadto Nadleśnictwo zakupiło za 2.093,28 zł i wydało, w uzgodnieniu z rolnikami, komplet materiałów do wykonania we własnym zakresie ogrodzeń elektrycznych o łącznej długości 6.425 mb. Jak wyjaśnił Leśniczy ds. Łowieckich „materiały do wykonania ogrodzeń wydano rolnikom wsi Olszanka, Kierzek, Dubowo i Pijawne w celu ochrony upraw kukurydzy. Ogrodzenia te funkcjonują do dnia dzisiejszego”. (akta kontroli str. 98-131)

1.7. Koszty poniesione przez Nadleśnictwo na realizację obowiązku szacowania szkód w sezonie łowieckim 2017/2018 wyniosły 22.365,80 zł, w sezonie łowieckim 2018/2019 – 5.603,14 zł, a od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r. – 4.903,62 zł. Koszty te obejmowały wynagrodzenia osób dokonujących szacowania oraz dojazd do miejsca wystąpienia szkody. (akta kontroli str. 132)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie Nadleśnictwa pod względem kadrowym oraz technicznym do sprawnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłatą odszkodowań. Wyznaczono bowiem osoby odpowiedzialne za realizację zadań, zapewniono tym osobom odpowiednie przygotowanie oraz sprzęt niezbędny do wykonania zadań.

¹⁰ W związku ze szkoleniem: „Zasady postępowania, metodyka szacowania oraz ustalanie wysokości odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych”, przeprowadzonym od 19 do 20 stycznia 2015 r. w Ośrodku Wypoczynkowym Lasów Państwowych w Malinówce.

2. Prawdliwość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych. W ewidencji prowadzonej w wersji papierowej odnotowywano liczbę porządkową sprawy, datę wpływu zgłoszenia szkody, od kogo sprawa wpłynęła, adres zamieszkania i nr telefonu właściciela lub posiadacza gruntów rolnych, miejsce wystąpienia szkody, rodzaj uszkodzonej uprawy lub płodu rolnego, datę telefonicznego zawiadomienia właściciela lub posiadacza o terminie oględzin, datę powiadomienia WODR o terminie oględzin, datę przekazania osobie dokonującej szacowania.

(akta kontroli str. 133-153)

2.2. Pismami z 14 kwietnia 2010 r. Nadleśniczy przekazał właściwym terytorialnie samorządom (gminy Nowinka, Raczki i Suwałki) oraz właściwym terytorialnie izbom rolniczym (Podlaska Izba Rolnicza Biuro Regionalne w Augustowie i Suwałkach) informację dotyczącą przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych na terenie obwodów łowieckich 28 i 34. W żadnym z tych pism nie podano informacji o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez te zwierzęta w uprawach i płodach rolnych. Nadleśniczy wyjaśnił, że: „w pisemnych informacjach wskazano, iż zgłoszenia szkód wyrządzonych przez zwierzynę należy składać w Nadleśnictwie Suwałki nie podając z imienia i nazwiska osoby fizycznej, gdyż wszelką korespondencję wpływającą do Nadleśnictwa rejestruje sekretariat a obsługę sekretariatu sprawują różne osoby”. (akta kontroli str. 154-157)

2.3. Poniżej przedstawiono wyniki analizy spraw o wypłatę odszkodowań za szkody łowieckie w latach łowieckich 2017/2018, 2018/2019 i od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r.

1. Najwięcej szkód w uprawach i płodach rolnych na terenie obwodów przeznaczonych na OHZ wyrządziły dziki i jelenie. Łączna powierzchnia zredukowana, na której wystąpiły szkody wyniosła odpowiednio 46,56 ha (obwód 28 – 25,24 ha, obwód 34 – 21,32 ha), 15,49 ha (obwód 28 – 3,06 ha, obwód 34 – 12,43 ha) i 10,9 ha (obwód 28 – 7,85 ha, obwód 34 – 3,05 ha), co stanowiło 0,53%, 0,17% i 0,12 % powierzchni ogółem obwodów. Największe szkody wystąpiły na łąkach i pastwiskach: 28,07 ha, 9,59 ha i 5,51 ha.
2. Do Nadleśnictwa wpłynęły w kolejnych latach odpowiednio 92 (obwód 28 – 49, obwód 34 – 43), jeden¹¹ (obwód 34) i 23 (obwód 28 – 17, obwód 34 – 6) wnioski o szacowanie szkód łowieckich, z których 85 (obwód 28 – 45, obwód 34 – 40), jeden (obwód 34) i 22 (obwód 28 – 14, obwód 34 – 8¹²) zostało rozpatrzonych pozytywnie i postępowania kończyły się wypłatą odszkodowań wysokościach odpowiednio: 56.818,74 zł (obwód 28 – 28.018,87 zł, obwód 34 – 28.799,87 zł), 1.082,29 zł (obwód 34) i 13.057,97 zł (obwód 28 – 9.381,05 zł, obwód 34 – 3.676,92 zł).
3. W pięciu sprawach odmówiono wypłaty odszkodowania. Analiza tych spraw (jedna była prowadzona od 1 kwietnia do 23 sierpnia 2018 r.) wykazała, że we wszystkich przypadkach przesłanki odmów odszkodowań były uzasadnione i dotyczyły:
 - w dwóch sprawach złożenia wniosków do niewłaściwego terytorialnie adresata (Nadleśnictwo przekazało oba wnioski do właściwego terytorialnie dzierżawcy, tj. do kół łowieckich „Jedynka” w Suwałkach i „Ryś” w Suwałkach),
 - w jednej sprawie – zebrania ziemniaków, mimo złożenia wniosku o ostateczne szacowanie szkody,
 - w jednej sprawie – zebrania ziemniaków bez zgłoszenia ostatecznej szkody (złożono tylko zgłoszenie pierwotne o szkodach, zakończone sporządzeniem protokołu oględzin),

¹¹ Do gmin wpłynęło 35 wniosków.

¹² Na jeden wniosek sporządzono trzy odrębne protokoły szacowania ostatecznego dla różnych pól uprawnych oraz wypłacono trzy odrębne odszkodowania.

- w jednej sprawie – szkody nieprzekraczającej wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na 1 hektar uprawy. Komisja podczas oględzin uznała, że odszkodowanie nie przysługuje, bowiem: „szkoda nie przekracza wartości 1 dt żyta w przeliczeniu na 1 ha uprawy (art. 48 pkt 4 Prawa łowieckiego)”. Poszkodowany odmówił podpisania protokołu, ale nie złożył odwołania. (akta kontroli str. 158-178)

2.4. Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r. nie wystąpiły przypadki ustalenia wysokości odszkodowań w wyniku mediacji przy udziale organów gminy. (akta kontroli str. 179-181)

2.5. W latach łowieckich 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 (do 31 sierpnia 2019 r.) nie wystąpiły przypadki ustalenia przez Nadleśnictwo wysokości odszkodowania w drodze ugody, zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny¹³. (akta kontroli str. 179-181)

2.6. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków wniesienia pozwu do sądu powszechnego przeciwko Nadleśnictwu, jako zarządcy obwodów łowieckich przeznaczonych na OHZ. (akta kontroli str. 182-184)

2.7. W okresie tym Nadleśnictwo, jako zarządca obwodów łowieckich, nie wносиło odwołań do dyrektora RDLP. Również właściciele albo posiadacze gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda, nie korzystali z możliwości (przewidzianej od 1 kwietnia 2018 r. w art. 46f ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie¹⁴) odwołania do dyrektora RDLP. (akta kontroli str. 185-186)

2.8. Z danych przedstawionych przez Nadleśnictwo wynika, że w latach łowieckich 2017/2018, 2018/2019 i od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r.: 1] we wszystkich sprawach szacowanie szkód nastąpiło w obecności poszkodowanego, 2] w jednej (wrzesień 2018 roku) i 16 (w 2019 roku) szacowanie szkód odbyło się bez przedstawiciela WODR¹⁵, 3] w żadnej ze spraw prowadzonych w tym okresie nie uczestniczył przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej. (akta kontroli str. 179-181)

2.9. W żadnej ze spraw – odniesieniu do zgłoszeń szkód (w sprawach prowadzonych przez Nadleśnictwo w sezonach łowieckich 2017/2018, 2018/2019 i od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r.) – nie wniesiono zastrzeżeń do protokołu oględzin lub szacowania ostatecznego. (akta kontroli str. 179-181)

2.10. Nadleśnictwo prawidłowo realizowało procedurę szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych, co stwierdzono na próbie 15 (losowo wybranych) spraw z lat gospodarczych 2017/2018, 2018/2019 i od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r. (cztery sprawy z okresu od 1 kwietnia do 23 sierpnia 2018 r., w którym szacowanie szkód łowieckich należało do obowiązków gmin):

1. Wszystkie otrzymane zgłoszenia dotyczące szacowania szkód wpłynęły do Nadleśnictwa w terminie siedmiu dni od dnia stwierdzenia szkody i zawierały elementy określone w art. 46 ust. 4 ustawy Prawo łowieckie (w czterech sprawach Nadleśnictwo otrzymało informacje o wpływie wniosków do gmin).
2. Nadleśnictwo powiadomiło poszkodowanych i przedstawicieli WODR o terminie dokonania oględzin lub szacowania ostatecznego. W jedenastu sprawach prowadzonych przez Nadleśnictwo oraz w czterech prowadzonych przez gminy oględzin dokonano w terminie siedmiu dni od zgłoszenia szkody.
3. We wszystkich prowadzonych przez Nadleśnictwo sprawach protokoły szacowania były sporządzane w jednym egzemplarzu. Leśniczy ds. Łowieckich wyjaśnił, że: „przy sporządzaniu protokołu z oględzin (szacowania wstępnego), szacowania ostatecznego szkody w uprawach i płodach rolnych oraz ustaleniu wysokości odszkodowania, poszkodowany był każdorazowo pytany czy potrzebuje egzemplarz protokołu oględzin i szacowania ostatecznego szkody oraz ustalenia wysokości odszkodowania. W przypadku, gdy poszkodowany potrzebował egzemplarz protokołu (np. w celu przedłożenia w Agencji Rolnej), otrzymywał niezwłocznie kserokopię poświadczoną

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1145.

¹⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2033, ze zm.

¹⁵ Do 23 sierpnia 2018 r. nie było obowiązku powiadamiania przedstawicieli WODR.

za zgodność z oryginałem. Kserokopię protokołu otrzymywał również przedstawiciel WODR (od 2018 r.). Sporządzenie protokołu w jednym egzemplarzu w warunkach polowych a następnie wykonanie kserokopii było dużym usprawnieniem wykonania tej czynności z uwagi na format protokołu”.

4. We wszystkich analizowanych sprawach w szacowaniu ostatecznym wzięli udział poszkodowani, a w dwóch (z kwietnia i sierpnia 2019 roku) przedstawiciele WODR (w dwóch innych prowadzonych po 23 sierpnia 2018 r. WODR został powiadomiony, ale jego przedstawiciele nie uczestniczyli w oględzinach; w pozostałych siedmiu sprawach prowadzonych do 23 sierpnia 2018 r. nie było obowiązku powiadamiania WODR). W żadnej ze zbadanych spraw nie wpłynęły wnioski o uczestnictwo w szacowaniu przedstawicieli izby rolniczej.
5. W dwóch protokołach szacowania (z 15 analizowanych) odnotowywano informacje o braku zastrzeżeń, a w pozostałych 13 nie było informacji o braku bądź wniesieniu zastrzeżeń, co szczegółowo omówiono w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
6. We wszystkich sprawach podczas oględzin lub szacowania ostatecznego ustalano wymagane elementy, a wysokości odszkodowania została określona zgodnie z metodologią wynikającą z ustawy Prawo łowieckie i rozporządzeń z 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych¹⁶ i 16 kwietnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych¹⁷. W sześciu sprawach dotyczących szkód wyrządzonych przez dziki na łąkach przyjęto cenę skupu w wysokości od 24,54 zł/dt (lata 2017–2018) do 30,93 zł/dt (w 2019 roku), w dwóch sprawach dotyczących szkód dzików i jeleni w ziemniakach – 34,77 zł/dt (2017 roku), w kolejnych dwóch dotyczących szkód jeleni w życie – od 61,70 zł/dt (2017 rok) do 69,30 zł/dt (2019 rok), w dwóch dotyczących szkód jeleni w mieszance zbożowej – od 62,05 zł/dt (w 2018 roku) do 65,03 zł/dt (w 2019 roku), w jednej dotyczącej szkody dzików w kukurydzy na kiszonkę – 7,59 zł/dt, w jednej dotyczącej szkody jeleni w uprawie facelii – 800 zł/dt i w kolejnej dotyczącej szkody jeleni w gryce – 115/dt. W dziewięciu sprawach wysokość odszkodowania została pomniejszona o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania, które ustalano w wysokości od 20% do 25% kwoty, którą wyliczono mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego. W pozostałych sześciu sprawach, dotyczących szkód wyrządzonych przez dziki na łąkach, wartość odszkodowania (ustaloną na podstawie wartości utraconego plonu) powiększono o koszty doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego w wysokości od 646,10 zł (za 1 ha łąk i pastwisk w latach 2017–2018) do 715,60 zł (w 2019 roku).
7. W 13 przypadkach wypłaty odszkodowań poprzez przelew na wskazany rachunek bankowy dokonano w terminie 30 dni od sporządzenia protokołu ostatecznego szacowania szkody, a w dwóch kolejnych z jednodniowym opóźnieniem, co szczegółowo omówiono w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
8. W żadnej z 15 zbadanych spraw do Nadleśniczego nie wpłynęły odwołania i nie korzystano z możliwości rozstrzygnięcia sporu przed sądem cywilnym.

(akta kontroli str. 187-241)

2.11. Do Nadleśnictwa nie wpływały skargi na postępowanie jego przedstawicieli dokonujących szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych. (akta kontroli str. 179-187)

¹⁶ Dz. U. Nr 45 poz. 272. Rozporządzenie uchylone 2 października 2018 r., zwane dalej „rozporządzeniem z 8 marca 2010 r.”

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 776, zwane dalej „rozporządzeniem z 16 kwietnia 2019 r.” (obowiązuje od 27 kwietnia 2019 r.).

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dwóch z 15 przeanalizowanych spraw (37/3417 i 38/3417¹⁸) odszkodowania w wysokości 432,89 zł zostały wypłacone z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do 30-dniowego terminu liczonego od dnia sporządzenia protokołu ostatecznego szacowania szkody, określonego w § 6 rozporządzenia z 8 marca 2010 r.

W wyjaśnieniu specjalista Służby Leśnej podała, że wykazana w dwóch przypadkach wypłata odszkodowania dokonana jeden dzień po terminie „jest drobną pomyłką związaną z wyliczeniem terminu płatności, powstała na etapie wprowadzania protokołów do systemu informatycznego PGL LP celem wypłaty odszkodowania. System informatyczny SILP nie nadaje i nie kontroluje terminu wypłaty odszkodowania, lecz należy ten termin wyliczyć i wprowadzić ręcznie do systemu. Należy zauważyć, że w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2017–2019 (do 31.08.2019 r.) wystąpiły tylko dwa przypadki wypłacenia odszkodowania po terminie, co stanowi niewiele ponad 1% wszystkich wypłaconych odszkodowań, a odsetki ustawowe z tytułu powyższego opóźnienia wynoszą 0,08 zł.” (akta kontroli str. 187, 210-225, 242-243)

2. W 13 z 15 przeanalizowanych spraw prowadzonych przez Nadleśnictwo (dotyczących czterech protokołów oględzin bądź dziewięciu protokołów szacowania ostatecznego) nie odnotowano informacji o braku bądź wniesieniu zastrzeżeń, wymaganych art. 46a ust. 5 i art. 46c ust. 6 ustawy Prawo łowieckie (obowiązującymi od 1 kwietnia 2018 r.).

W wyjaśnieniu Leśniczy ds. Łowieckich podał, że: „w obowiązującym do dnia 27 kwietnia 2019 r. druku protokołu oględzin, szacowania i ponownego szacowania szkody w uprawach i płodach rolnych nie była umieszczana informacja o braku zastrzeżeń, ponieważ druk ten nie precyzował jednoznacznie tego wymogu. Poszkodowani (posiadacze upraw rolnych) nie wnosili zastrzeżeń co do sposobu szacowania szkody i ustalenia wysokości odszkodowania, fakt ten poświadczali własnoręcznym podpisaniem protokołu, co było jednoznaczne, iż nie wnoszą zastrzeżeń.”

(akta kontroli str. 187, 236-237)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie szacowanie przez Nadleśnictwo szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz ustalanie wysokości odszkodowań. Stwierdzone w dwóch sprawach (z 15 zbadanych) jednodniowe opóźnienie w wypłacie odszkodowań nie miało wpływu na jego wysokość oraz nie wynikało z powodu uchylenia się od obowiązku wypłaty odszkodowania.

OBSZAR

3. Prawdliwość działań przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wydawaniu decyzji ustalających wysokość odszkodowania

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą do Nadleśniczego wpłynęło jedno odwołanie w sprawie szacowania szkód łowieckich (uszkodzenie mieszanki traw przez dziki). Do Nadleśnictwa 20 lipca 2018 r. wpłynęło z Urzędu Gminy Przerośl odwołanie, wniesione przez poszkodowanego do niewłaściwego organu, tj. Wójta Gminy Przerośl. W odwołaniu poszkodowany wskazał na zaniedbania Koła Łowieckiego „Szarak” i na przeprowadzenie oględzin niezgodnie z obowiązującymi przepisami. Postanowieniem z 27 lipca 2018 r. Nadleśniczy stwierdził uchybienie terminowi do wniesienia odwołania od szacowania szkody i ustalenia wysokości odszkodowania w uprawach i płodach rolnych stwierdzonej protokołem oględzin, ostatecznego szacowania szkody i ponownego szacowania szkody w uprawach i płodach rolnych nr 1 z 19 kwietnia 2018 r. W uzasadnieniu podał m.in., że protokół ostatecznego szacowania szkody sporządzono i podpisano 19 kwietnia 2018 r., a termin do wniesienia odwołania, zgodnie z art. 46d ust. 1 Prawa łowieckiego, upłynął 26 kwietnia 2018 r. W sytuacji uchybienia temu terminowi Nadleśniczy nie może oceniać zgodności z prawem i poprawności merytorycznej dokonanego szacowania szkody. Do Nadleśnictwa 10 sierpnia 2018 r. wpłynęło pismo (datowane na 15 lipca 2018 r.)

¹⁸ Obie sprawy z 2017 roku.

zatytułowane „Odwołanie od Postanowienia ZG.7330.13.2018”. Nadleśniczy uznał to pismo za skargę (złożoną za jego pośrednictwem) do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z siedzibą w Białymstoku i 6 września 2018 r. przekazał do WSA akta sprawy wraz z wnioskiem o oddalenie skargi w całości. Postanowieniem z 28 listopada 2018 r. WSA odrzucił skargę. (akta kontroli str. 186, 244-324)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia postępowanie Nadleśnictwa przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łąwieckich w uprawach i płodach rolnych.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Wypłatę odszkodowania w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu z szacowania ostatecznego.
2. Sporządzenie protokołów obejmujących wszystkie wymagane elementy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
wykonania wniosku

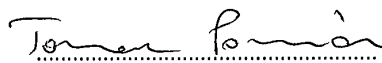
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

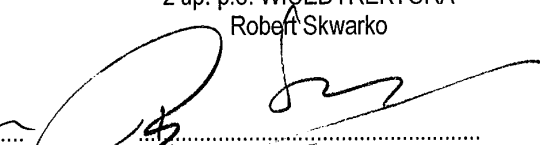
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, 11 października 2019 r.

Kontroler:
Tomasz Pomian
główny specjalista k. p.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. p.o. WICEDYREKTORA
Robert Skwarko

.....
podpis

.....
podpis